

75

Πρακτικὸν παραδόσεως ἐν μεμβράνῃ τῆς ἐν τῇ Κῶ μονῆς τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, καὶ τῶν καθαρπαγέντων αὐτῆς κτημάτων ἐπιστροφή, ἐνεργηθείσης κατὰ διαταγὴν τῆς αὐγούστης (τῆς Θεοδώρας Ἰσως, συζύγου Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου,) ὑπὸ τοῦ Μιχαὴλ Βασιλικιώτου πρὸς τὸν ἡγούμενον τῆς ἐν Πάτμῳ μονῆς Γερμανόν. Ἄρχεται: «*Ἐπεὶ ἡ κραταιὰ καὶ ἁγία ἡμῶν κυρία καὶ Δέσποινα διὰ ψυχικῆς ἔνεκα σωτηρίας τῆς ἁγίας βασιλείας αὐτῆς ἐδωρήσατο τὸ εἰς τὴν Κῶ διακείμενον μοναστήριον.*»

76

Σιγίλλιον βασιλικὸν [Ἰσ. Ἰσακίου Ἀγγέλου ἢ Ἀλεξίου Γ'] περὶ τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ Δυσικοῦ, λελωθημένον καὶ δυσανάγνωστον, ἄνευ χρονολογίας. Ἄρχεται: «*Ἐπεὶ ὁ ἐν τῷ ἐμπορίῳ τῶν Φυγέλων Ἰωάννης Κουβουκλείσης.*»

77

Πρακτικὸν ἀνυγραφείως περὶ τῆς τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ Δυσικοῦ μονῆς, καὶ τῶν μισθίων δουλευτῶν καὶ κτημάτων αὐτῆς, ἅτινα ἐξ ἀφιέρωσεως τοῦ κτήτορος αὐτῆς Κουβουκλείσιου περιῆλθον εἰς τὴν μονὴν τοῦ Θεολόγου. Ἄρχεται: «*Ἐπεὶ μετὰ τῶν ἄλλων, ὧν ἀπεγραφάμεθα ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν Θρακησίων εὑρομεν καὶ τὴν ἐν τῷ ἐμπορίῳ τῶν Φυγέλων.*»

78

Γράμμα βασιλικὸν [Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου] πρὸς τὴν πρωτοσεβαστὴν Μαρίαν Κομνηνὴν Ἀσκαρίαν περὶ τοῦ μὴ ἐνοχλεῖν τοὺς ἀνθρώπους αὐτῆς τοὺς μοναχοὺς, καὶ ἀπέχειν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς διὰ χρυσοβούλλου δωρηθείσης τῇ μονῇ γῆς, ἐπονομαζομένης ἡ Γωνία τοῦ Πετάκη. Ἄρχεται: «*Ἀνεψία τῆς βασιλείας μου πρωτοσεβαστή.*»

79

Πεττάκιον βασιλικὸν [Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου] περὶ τῆς αὐτῆς γῆς πρὸς τὸν ἐνεργοῦντα τὰ τοῦ δημοσίου δίκαια. Ἄρχεται: «*Ἐπεὶ τὸ μέρος τῆς σεβασμίας μονῆς τῆς βασιλείας μου.*»

80

Δέσεις τῶν ἐποίκων τῆς νήσου Κῶ πρὸς τὸν βασιλέα, δι' ἧς μαρτυροῦσιν ὅτι ἡ μονὴ τῶν Σπονδῶν ἀνήκει τῇ μονῇ τῆς Πάτμου. Ἄρχεται: «*Τοιμῶντες οἱ θεοὶ καὶ στέλλαθι (sic) τῆς κραταιῆς καὶ ἁγίας βασιλείας σου δέσποτά μου.*»

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΠΕΡΙ ΤΙΝΩΝ ΕΝ ΜΑΝΗ, ΕΠΙΓΡΑΦΩΝ.

(Συνέχ. Ἰδε. φυλλάδ. 449.)

Ἄνωθεν τοῦ χωρίου «*Κουτίφαρη*» ἐπὶ τοῦ βουνοῦ, ὅπου ὑπάρχει μικρὸν τι ὄροπέδιον, μοί εἶπον, ὅτι ὑπάρχει καὶ φρούριον τι «*τοῦ Μελιγγοῦ*» (1) καλούμενον. Καὶ ὡς φαίνεται, ἐκτίσθη ἐκεῖσε διὰ τὸ ἀπότομον τοῦ ὄρους ἐπὶ τῆς ἀποστασίας τῶν ἐνταῦθα διαμενόντων ἀπὸ τῆς ἐν Πελοποννήσῳ εἰσβολῆς τῶν Σλαύων, περὶ ὧν ὁ Πορφυρογέννητος λέγει: «*Μόνον δὲ οἱ Ἐξερῖται καὶ οἱ Μιληγγοὶ κατελείφθησαν (ἀνυπότακτοι) ὑπὸ τὴν Λακεδαιμονίαν καὶ τὸ ἔλος. Καὶ ἐπειδὴ ἕρος ἐστὶν ἐκεῖσε μέγχα καὶ ὑψηλότατον, καλούμενον Πενταδάκτυλος, καὶ εἰσέρχεται ὡσπερ τράχηλος εἰς τὴν θάλασσαν, ἕως πολλοῦ διαστήματος, διὰ τὸ εἶναι τὸν τόπον δύσκολον, κατέκρησαν εἰς τὰς πλευρὰς τοῦ αὐτοῦ ὄρους ὅτε μὲν τῷ ἐν μέρει οἱ Μιληγγοί, ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ οἱ Ἐξερῖται.*» (Κωνσταν. Πορφυρογέν. Κεφάλ. γ' τῆς πρὸς τὸν ἴδιον υἱὸν συγγραφῆς.) Ἄρα λοιπὸν ἐν Θαλάμαις ἡγεμόν τις τῶν Σλαύων εἶχε τὴν ἑδρὰν του, ἀλλ' ἐπὶ τῆς ἀποστασίας αὐτῶν συμβάσης μεταξὺ τοῦ 829 — 867 μ. Χ. ἀπεσύρθη διὰ τὸ ἀσφαλέστερον εἰς τὸ ὄρος μετὰ τῶν ὁμοφύλων του, ὅθεν ἀντέκρουσε τὸν Βυζαντινὸν στρατηγόν, τὸν ἀποσταλέντα πρὸς καταδάμασιν αὐτῶν. Τότε Ἰσως ἐκτίσθη καὶ τὸ ἐν λόγῳ φρούριον. Πολλάκις δ' ἐπανεστάτου οἱ ἐν Λακωνίᾳ Σλαῦοι κατὰ τῶν Βυζαντινῶν, οἵτινες συχνάκις κατεστενοχώρησαν αὐτοὺς καὶ κατηφάνισαν, ἕως οὗ δὲν ἔμειναν ἐνταῦθα εἰμὴ ὀνόματά τινα τοπικὰ, ἀνεμιμνήσκοντα μόνον τὴν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ταύτῃ γῇ διαμονὴν αὐτῶν ἐπὶ τινὰς χρόνους.

Εἰς δὲ τὸ χωρίον «*Νεμιτζή*», μόλις ἐν τέταρτον τῆς Κουτίφαρης ἀπέχον, εὔρον ἐντὸς ναοῦ παρὰ τὴν ὁδὸν κειμένου καὶ κατερρημιμένου, τὰς ἐξῆς ἐπιγραφάς, ἐπὶ λίθου χρησιμεύοντος ἀντὶ ἁγίας Τραπέζης ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ, ἀλλὰ βεβαίως ἀλλαγῶθεν μετακομισθέντος. Αἱ ἐπιγραφαὶ ὡς μία οὔσαι εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ λίθου, δυσκόλως διακρίνονται κατὰ τὰ ὄρια αὐτῶν· ὁ πανδαμάτωρ δὲ πλείστα ὅσα ἐξήλειψεν ἀπ' αὐτῶν γράμματα. Εἰκάζω μὴπως καὶ ὁ λίθος οὗτος μετηνέχθη ἐκ Θαλαμῶν, καὶ μάλιστα ἐκ τῶν ὀνομάτων «*Εὐθυμοκλῆς*» καὶ «*Δάμοια*», ἅτινα ἀναφέρονται ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἐν τῇ ἀνωτέρῳ τῇ παρὰ τῷ χωρίῳ τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἰουῆς εὑρεθείσῃ.

(1) Εἰς τὸ χωρίον «*Μελιγγοῦ*», ἑδρὰν τοῦ δήμου Λεούκτρων νῦν, ὑπάρχει ἐκκλησία ἀρχαία ἐν τῷ νάρθηκι τῆς ὁποίας φαίνονται ἐπιγραφημένοι ἐπὶ τὸ Βυζαντινὸν εἰ κτίτορες τοῦ ναοῦ «*Κωνοταντίνος Μιληγγὸς καὶ σύζυγος αὐτοῦ.*»

ΔΑΜΟΙΑ ΕΠΙ ΙΟΥΧΑΡΙΣΕΛΟΥ Τ.Ρ. ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΒΙΤΟΥ ΔΡΙΩΝ ΕΙΟΥ ΣΦΚΡΑΤΗΣ ΕΥΜΕΝΟΥΣ F ΔΑΜΟΝΙΚΟΣ ΠΑ. ΑΡΙΩΝΟΣ	ΔΑΜΟΙΑΛΕΠΙΚΙΣΑΡΟΣΔΑΡΙ Θ ΧΑΡΙΤΩΝ (ΔΝΟΥ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΟΥΣ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΟΥΣ ΔΑΜ.ΚΑΕ (ΟΥΣ. ΔΑΜΑΡΧΙΔΣΕΒΗΡΟΥΚΛΕΩΝ ΞΕΝΟΦΩΝΝΥΝΦΟΔΟΤΟΥ— ΡΙΟΥΣ.
ΕΦΑΝΔΡΙΩΝ ΝΙΚΟΣΤΡΑ: N. ΑΡΙΩΝ ΑΡΙΣΤΕ. . . ΔΕ. . . ΒΙ. . ΦΙΛΟ ΗΛΟΣ ΗΡ. Α. ΒΙ ΣΩΤΗΡΙΧΟΣ Χ Χ ΣΤΟΣ ΚΟΔΑΚΟΣ ΕΥΘΥΜΟΚΑΗΣ I. . . ΔΟΝ. . ΑΡΥΣ ΑΡΙΩΝ N ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ ΤΗ ΒΕΤΑΛΙΣ Ν ΚΑΛΑ ΚΛΕΩΝ ΑΡΙΣΤΕ ΝΟΥ . . . ΔΠΟΛΩΝ ΔΣ. ΓΩΣΙΔΑΜΟΥ m ΤΙΜΟΚΡΑΤΗΣ Κ Y ΠΑΙ ΣΩΤΗΡΙΔΑΣ ΑΙ ΔΙ.ΚΑΗΣ. ΙΑΣ. ΕΥΤΥΧΟΣ ΙΔΝΑΡΤΟΣ.	ΔΑΜΟΙΑ ΕΠΙ ΜΕ ΔΑΜΑΡΟΥΣ ΦΙΛΟΘΕΟΣ ΑΡΙΣΤΕΑΣ ΝΗΦΩΝ ΑΡΙΩΝ ΕΥ (Θ). . . Ν ΣΒΑΡΤΙΑΤΗΣ ΠΤΑΙΝ.Ρ.Ν. . . ΚΛΕΩΝ ΑΡΙΣΤΕ ΔΣ. ΓΩΣΙΔΑΜΟΥ ΤΙΜΟΚΡΑΤΗΣ Κ ΠΑΙ ΣΩΤΗΡΙΔΑΣ ΑΙ ΔΙ.ΚΑΗΣ. . . ΙΑΣ. ΕΥΤΥΧΟΣ ΙΔΝΑΡΤΟΣ.
H ΑΡΚΑΔΩΝ ΔΑΚΩΝ . . . ΔΙ.ΙΟΥ.	ΔΝΕΓ ΔΝΗΝ. Ο.Σ.

είς δε τὸ πλάγιον

Αἱ ἐπιγραφαὶ αὗται μοὶ ἐφάνησαν διαφόρων ἐποχῶν, καὶ ὅτι ἐπὶ ἀρχαιοτέρων ἐπεγράφησαν νεώτεραι ἢ νεωτέρα χεῖρ μάλιστα κατέστρεψέ τινα τῶν ἀρχαιοτέρων· τὸ δὲ περίσργον ὅτι ὁ λίθος ἐφ' οὗ αἱ ἐπιγραφαί, ἔχει ἀνωθεν στρώμα τι ἰσοπαχὲς χάρτη χονδρῷ, καὶ ἐπ' αὐτοῦ αἱ ἐπιγραφαί· ὁ χρόνος δὲ πολλαχοῦ συνέτριψε τὸ στρώμα συμπαρασύραν καὶ μέρη τῶν ἐπιγραφῶν εἰς τὴν ἀπώλειαν· φαίνεται δ' ὁ τύπος τινῶν γραμμάτων καὶ κάτωθεν τοῦ λιθίνου τούτου στρώματος. Ὁ λίθος τὸ μῆκος ἑνὸς καὶ ἑμίσεως γαλλ. μ. τὸ δὲ πλάτος δύο ποδῶν, τὸ δὲ βῆθος ἑνὸς ποδός.

Ἄν εἶχον καιρὸν καὶ ἄλλας ἡδυνάμην νὰ ἀνακαλύψω. Διορισθεὶς δ' ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἐπάρχου ἐπὶ τῆς διαλογῆς τῶν ψήφων παρὰ τῷ Δήμῳ Καρδαμύλης ἔσπευδον εἰς αὐτόν· διὸ καὶ παρέδραμον μέρη ἐφ' οἷς ἦν δυνατὸν νὰ γένη ἀνακάλυψις, ὡς εἰς τὴν κατὰ τὰ παράλια ταῦτα «Πέφνον», περὶ ἧς τοσοῦτον λόγον ποιεῖται ὁ Πausανίας· ἐπεσκέφθην ὅμως τὴν καθ' ὁδὸν μου Ἀκρόπολιν τῶν Λεύκτρων, κειμένην εἰς θέσιν ἀποπτον καὶ ὠραιοτάτην, ἐξέχουσαν εἰς τὴν παραλίαν καὶ ἐκ τούτου λίαν θελκτικὴν· ἀλλ' οὐδὲν μνημεῖον οὐδ' ἐρείπια σώζονται. Βυζαντινὰ δὲ τινα ἔλεεινὰ καὶ ἴσως Τουρκικῶν χρόνων. Σώζεται ὅμως παράδοσις ὅτι οἱ Ἐνατοὶ κτίζοντες τὰ φρούρια Μεθώνης καὶ ἰδίᾳ τὸ τῆς Κορώνης, κατ' εὐθείην ἀντικρὺ κειμένης εἰς τὴν ἀντίπεραν τῆς θαλάσσης παραλίαν τῆς Μεσσηνίας, μετέφερον διὰ τῶν πλοίων τὰ μάρμαρα καὶ τοὺς λίθους καὶ τῶν Λεύκτρων καὶ τῆς Καρδαμύλης, καὶ διὰ

τοῦτο δὲν ἀπαντῶνται ἐρείπια τῶν ἀρχαίων τούτων πόλεων, ὡς ἐν ἄλλαις ἀρχαίαις ἃς εἶδομεν ἀλλοχοῦ. Ἴσως γινομένων ἀνασκαφῶν ἀναφανῶσι καὶ ἐνταῦθα αἱ κτκπλακωθεῖσαι.

Τὴν δὲ Καρδαμύλην ἔλαβον, τοῦ καιροῦ δραττόμενος, τὴν εὐκολίαν νὰ περιεργασθῶ περισσότερον μετὰ τὴν ἀπαπεράτωσιν τῆς ἀποστολῆς μου.

Φέρων λοιπὸν ἀνά χεῖρας τὸν Πausανίαν περιῆλθον ἅπαντα τὰ μέρη καὶ ἅπασαν τὴν περιφέρειαν τῆς Καρδαμύλης· ἀλλ' οὐχ εὔρον ἀπομακρυνθεὶς «θαλάσσης μὲν ὀκτὼ σταδίους» κατὰ Πausανίαν, εἰμὴ κάτωθεν τῆς Ἀκροπόλεως μικρὰ τινα λείψαντα, ἐπὶ ἀποτόμων βράχων καὶ ταύτης κειμένης καὶ διαφυλαττούσης ἔχνη τινα ἀρχαίων οἰκοδομῶν· ἐντὸς δὲ βράχου λελαζχυμένοι ὑπάρχουσι δύο τάφοι παράλληλοι, οἵτινες εἰσιν ἴσως τῶν Διοσκούρων, οὗς λίαν ἐσέβοντο ἐν ταῖς παραλίαις ταύταις χώραις τῆς Λακωνίας, καθὰ λέγει ὁ Πausανίας ἐν τοῖς ἐξῆς· «Θαλαμῶν δὲ ἀπέχει σταδίου εἰκοσὶν ὀνομαζομένη Πέφνος ἐπὶ θαλάσσης· πρόκειται δὲ νηεὶς πέτρας τῶν μεγάλων οὐ μείζων, Πέφνος καὶ ταύτη τὸ ὄνομα· τεχθῆναι δὲ ἐνταῦθα τοὺς Διοσκούρους φασὶν οἱ Θαλαμᾶται· τοῦτο μὲν δὴ καὶ Ἀλκμᾶνα ἐν ἄσματι οἶδα εἰπόντα· τραφῆναι δὲ οὐκέτι ἐν τῇ Πέφνῳ φασὶν αὐτοὺς· ἀλλὰ Ἐρμῆν τὸν εἰς Πελλάναν κομίσαντα εἶναι. Ἐν ταύτῃ τῇ νησίδι ἀγάλματα Διοσκούρων χαλκᾶ, μέγεθος ποδιαῖα, ἐν ὑπαίθρῳ τῆς νησίδός ἐστιν· ταῦτα ἢ θάλασσα ἀποκινεῖν οὐκ ἐθέλει κατακλύζουσα ὡρ χειμῶνος τὴν πέτραν, τοῦτό τε δὴ θαυμά ἐστι, καὶ οἱ μύρμηκες αὐτόθι λευκότερον ἢ ὡς μυρμηκῶν τὸ χρῶμα φαίνουσι· τὴν δὲ χώραν οἱ Μεσσηνιοὶ ταύτην αὐτῶν φασὶν εἶναι τὸ ἀρχαῖον, ὥστε καὶ τοὺς Διοσκούρους μᾶλλον τι αὐτοῖς καὶ οὐ Λακεδαιμονίοις προσήκειν νομίζουσιν. (Πaus. Λακων. Βιβλ. III, XXVI, 2—4) Ἰπὸ ταιαύτης τινὸς ἴσως ἰδέας ἀγόμενοι καὶ οἱ Καρδαμυλαῖοι ἐθεώρουν τοὺς Διοσκούρους ὡς παρ' ἑαυτοῖς τεθνηκότας· τὴν δὲ ἰδέαν ταύτην ὑπέτρεφεν ἔτι μᾶλλον καὶ ἡ ὑπαρξὶς τῶν παναρχαίων τούτων ἐν τῷ βράχῳ τάφων εἰς Καρδαμύλην· περὶ ταύτης δὲ τάδε λέγει Πausανίας· «Καρδαμύλη δὲ, ἧς καὶ Ὀμηρος μνήμην ἐποιήσατο ἐν Ἀγαμέμνονος ὑπεσχέσει δῶρων (α), Λακεδαιμονίων ἐστὶν ὑπήκοος τῶν ἐν Σπάρτῃ, βασιλέως Λυγούστου τῆς Μεσσηνίας ἀποτεμομένου. Ἀπέχει δὲ Καρδαμύλη θαλάσσης μὲν ὀκτὼ σταδίους, Λεύκτρων δὲ καὶ ἐξήκοντα. Ἐνταῦθα πόρρω τοῦ αἰγιαλοῦ τέμενος ἰσρὸν τῶν Νηρέως θυγατέρων ἐστίν· καὶ γὰρ τοῦτο ἀναβῆναι τὸ χωρίον φασὶν ἐκ τῆς θαλάσσης

(α) Ἰδὸν οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος στίχοι τοῦ Ὀμήρου.
«Ἐπὶ δὲ τοῖς δῶσει εὐνατόμενα πτολίεθρα»
«Καρδαμύλην, Ἐγέτην τε, καὶ Ἰρήν ποιήσεσαν.»

αὐτὰς Πύργον ἀφομένας τὸν Ἀχιλλέως, ὅτε εἰς Σπάρτην ἐπὶ τὸν Ἑρμιόνης ἀπῆει γάμον· ἐν δὲ τῷ πολίεματι Ἀθηνᾶς τε ἱερὸν καὶ Ἀπόλλων ἐστὶ Κάρνειος, καθὰ Δωριεῦσιν ἐπιχώριον». (Παυσαν. ἔνθα ἀνωτέρ.) Τὴν σήμερον, ὡς ἀνωτέρω εἶπον, οὐδὲν σώζεται ἐν Καρδαμύλῃ ἐξαφανισθέντων τῶν πάντων, ἐκτὸς τῶν τάφων καὶ τινῶν ἰχνῶν ἐν Ἀκροπόλει οἰκοδομῶν.

Ἡ δὲ νέα Καρδαμύλη σήμερον ἀνοικοδομουμένη στερεῖται λιμένος· τὰ δὲ πλοῖα σύρουσιν ἐξω, ὡς ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Ὀμήρου, ἐν καιρῷ ἀνάγκης. Εἶναι δὲ ἀξιοπαρτήρητον ὅτι εἰς παραλίαν ἐκτεινομένην ἀπὸ Ταινάρου μέχρι Καλαμῶν δὲν ἀπαντᾷ λιμὴν ἀξίος λόγου· ὁ δὲ τοῦ Οἰτύλου προσχωθεὶς ἔχασε τὴν ἑκυτοῦ ἀξίαν. Ἐν καιρῷ χειμῶνος ἐντεῦθεν τοῦ Ταινάρου φαίνονται εἰς τὸ πέλαγος διασαλευόμενα ὑπὲρ τὰ 300 πλοῖα, ἐνίοτε δὲ ὑπερβαίνοντα καὶ τὰ 500, μὴ δυνάμενα νὰ διέλθωσιν ὑπερθεῖν τοῦ ἀκρωτηρίου διὰ τοὺς ἐναντίους ἀνέμους, καὶ ταῦτα διαφόρων εὐρωπαϊκῶν σημακιῶν. Ἐκ τούτου γίνεται δῆλον ὀπίση ὠφέλεια εἴθελεν εἶσθαι εἰς τὴν ναυτιλίαν, εἰ ἐπεσκευάζετο τις ἐκ τῶν πολλῶν ἐν τῇ παραλίᾳ ταύτῃ ὄρμων· ἐπὶ δὲ καὶ εἰς τὸν πτωχὸν τοῦτον τόπον ἤθελεν ἀποβῆ μέγα εὐεργέτημα· ἀλλ' ἡ Ἑλλὰς δὲν ἐγέννησεν εἰσέτι τὸν Κολοβέρτον τῆς, οὐδὲ τὸν ἄνδρα τὸν μέλλοντα νὰ χαράξῃ τὴν πρὸς τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν ἐθνικὴν εὐδαιμονίαν ἄγουσαν.

Ἀπὸ δὲ τῆς Ἀρεσπόλεως ὁδεύων πρὸς τὰ ΝΑ. ἀπαντᾷ τις τὰ χωρία «Χάρια καὶ Πύργον» (α)· ὀλίγον δ' ἀπωτέρω τὴν λεγομένην «Χαροῦσαν», χωρίον τανῦν ἐκ 15 οἰκογενειῶν· τὸ πάλαι δ' ἐπίσημον ἐν τῷ δήμῳ «Νικάνδρου». Σώζεται δὲ σήμερον ἐν αὐτῷ ναὸς ἀκέραιος ἀπὸ τοῦ 4346 Βυζαντινός, παρὰ τινος ἐπισήμου τῶν μερῶν τούτων κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους Μιχαὴλ Καρδιανοῦ ἐπωνομαζομένου, ἀρχηγέτου δὲ τῶν περιφημοτέρων τῆς Ἀρεσπόλεως οἰκογενειῶν κατὰ τὴν παράδοσιν. Τὸν ναὸν τοῦτον ἔκτισεν ὁ Καρδιανὸς ἐπὶ ἐρειπίων ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ, οὗτινος τὰ θεμέλια εἰσέτι διατηροῦνται, καὶ ἴσως ἦν τοῦ Ἑρμοῦ· εἰς τι δὲ ὑπόγειον αὐτοῦ καὶ παράβυστον ἀπῆντησα τάδε· «Ἀνοικοδομήθη καὶ ἱστορήθη ὁ θεῖος καὶ πάνσεπτος ναὸς τοῦ μεγάλου Ταξιάρχου Μιχαὴλ διὰ κόπου καὶ μόχθου πολλοῦ κάμου ταπεινοῦ Μιχαὴλ τοῦ Καρδιανοῦ καὶ τῆς συμβίου αὐτοῦ Ἄννης καὶ τῶν τεκνῶν ἐκ βάρων μέχρι στολῆς, ῥωπά.» Κάτωθεν δὲ τούτων τὸ σχέδιον τοῦ ναοῦ, κρητούμενον ἐκ δεξιῶν μὲν παρ' αὐτοῦ τοῦ Καρδιανοῦ ἔχοντος πλησίον

τάδε «ὁ ταπεινὸς Π. Ζ. ῥωμαῖὸς Μιχαὴλ ὁ Καρδιανός,» ἐξ ἀριστερῶν δὲ ὑπὸ τῆς Ἄννης· ὀλίγον δὲ περικιτέρω ἢ κόρη αὐτοῦ ἐξωγραφημένη μὲ τὴν ἐπιγραφὴν «ἡ ταπεινὴ παρθένος Καρδιανή». Ἀλλὰ κινδυνεύουσι νὰ καταστραφῶσιν αἱ τε ζωγραφίαι καὶ τὰ κατὰ τὴν Βυζαντινὴν ταύτην παλαιωγραφίαν παριστανόμενα γράμματα· ὅπισθεν δὲ τοῦ ναοῦ ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Βήματος ἐξωθεν ὑπάρχει σειρά τις λιθίνη ἔχουσα Βυζαντινὰς γλυφὰς λέοντος καὶ ὄφeos κλπ., παρ' αὐταῖς δὲ καὶ τὰ ἡμισθεσμένα ταῦτα Βυζαντινὰ γράμματα·

Α Θ Σ Π Ε Θ Η Μ Ε Σ Γ Η Γ Α Λ Κ

ΔΙΑ Μ Ν Σ

Ἄνωθεν δὲ ταύτης τῆς σειρᾶς εὐρίσκειται ἡ ἐξῆς ἐπιτάφιος ἐπιγραφή·

ΔΑΜΟΝΙΚΙΑ ΔΑ ΧΑΙΡΕ

ΤΕΙΜΑΡΕΙΝ ΧΑΙΡΕ

Ὁ δὲ, ἐφ' ᾧ αἱ ἐπιγραφαὶ αὗται, λίθος βεδοκίως μετεφέρθη ἀλλαχόθεν ἐκ τινος ἐγγύς που ἢ πορρωτέρω κειμένου τάφου ἑλληνικοῦ· ἐτέθη δὲ οὕτως ἐν τῷ οἰκοδομῆν, ὡστε φαίνονται ἀνάποδα τὰ γράμματα· ἐνδειξίς αὕτη τῆς ἀμαθείας τῶν κτιστῶν ἢ τοῦ διευθύνοντος αὐτούς.

Ἐν δὲ τῷ ναῷ τῷ καλουμένῳ «Παραγία ἵ τὰ Καθαθάρια,» ὑπάρχουσιν εἰς τὸ εἰκονοστάσιον δύο στῆλαι μεγάλαι, πλήρεις ἐπιταφίων ἐπιγραφῶν μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς οἰκογενείας ἐπισήμου, ὡς εἰκάζεται ἐν αἷς, κατὰ τὸ ἔθιμον τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, παρατηρεῖται ἡ ἀνκνέωσις τῶν ὀνομάτων τῶν πάππων εἰς τοὺς ἐκγόνους· ἰδοὺ αὗται·

ΣΩΣΙΜΙΑΔΑΣ

ΦΙΛΙΠΠΟΣ

ΧΑΙΡΕ

ΚΡΑΤΗΣΙΚΛΕΑ

ΕΠΙΚΡΑΤΙΣ

ΔΑΜΟΧΑΡΙΣ ΣΩΤΕΡ.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΣΩΣΙΜΙ[ΔΑ

ΧΑΙΡΕΤΕ

ΣΩΣΙΜΙΑΔΑ

ΑΡΕΩΣ

ΔΑΒΙΠΠΑ ΦΙΛΟΚΛΕΟΥΣ

ΦΙΛΟΚΛΗΣ ΣΩΣΙΜΙΑΔΑ ΠΡΕΣΒΥΤΣ ΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ.

Πιθανὸν ὁ Φιλοκλῆς οὗτος, ὁ τῷ τίτλῳ «Πρέσβυς τοῦ ἔθνους» ἐπιφανόμενος ἐνταῦθα, εἶχε εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν συνεστηκὸς ἦν τὸ κοινὸν συνέδριον τῶν Ἐλευθερολακῶνων, ἀποτελούμενον ἐκ κτ' πόλεων τῶν Λακῶνων, ὡς γνωστὸν, ἐπὶ Ῥωμαίων. Ἴσως καὶ οὗτος ἐλάμβανε μέρος ἐν τῷ συνέδριῳ ἢ ἀπεστάλη ποτὲ πρέσβυς τῶν Ἐλευθερολακῶνων εἰς Ῥώμην ἢ ἀλλοχοῦ που. Ἐντὸς τοῦ χώματος ἐφαίνοντο καὶ τινὰ γράμματα παρὰ τὴν ῥίζαν τῆς στήλης τετραγώνου οὗσης· ἀλλὰ χρήζοντος τοῦ πράγματος ἀνασκαφῆς, ἔμειναν ἄθικτα παρ' ἐμοῦ.

(α) Ἴδε περὶ τούτων τὴν πρότερον πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῆς παιδείας διευθυνθεῖσάν μοι περιγραφὴν

ΦΙΛΗΠΠΟΥ ΕΤΩΝ ΚΓ

ΦΙΛΟΚΛΕΟΥΣ ΖΕΝΑΡΙΑ ΣΩΣΙΠΑ

ΤΡΟΥ ΧΑΙΡΕ

ΕΤΕ. ΕΤΩΝ ΙΒ.

ΕΥΚΛΕΙΔΑ Ζ.

ΔΑΜΑΡΧΟΥ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΑ.

Καί ταύτης ἐφαίνοντο κάτωθεν γράμματα ἐντός εἰς τὸ χῶμα ὄντα. Ἐν δὲ τῷ ναῷ τῷ καλουμένῳ « Ἅγιος Νικόλαος εἰς Πηλιαριούς » ὑπάρχει ἐπὶ τῆς ἁγίας τραπέζης λίθος τεθειμένος, ἐφ' ᾧ ἀνάγλυφον παριστῶν τινα τοξεύοντα κατ' ἕφρευς ἐκτυλισσομένου ἵνα ἐφορμήσῃ κατ' αὐτοῦ· λίαν ὠραῖον, ἀλλ' ἕνεκα, φαίνεται, τῆς ἐν αἰθρίῳ τόπῳ προτέρας ἐκθέσεως αὐτοῦ ὑπέστη λειότητά τινα ἐκ τῆς τριβῆς καὶ βλάβην. Κάτωθεν ὑπάρχει καὶ κεφαλή μετὰ περικαρφαλαίας. Εὐχῆς ἔργον, ὅπως μὴ ἀπόλληται, νὰ κατατεθῇ ἐν τῷ ἐθνικῷ Μουσείῳ.

Ταῦτα καὶ περὶ τῶν ἐν Χαρούδῃ.

Χάριν δὲ τῆς εὐκολίας τῶν ἀρχαιολογούντων παρασημειῶ ἐνταῦθα τὰ ὀνόματα τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ἐστὶ πόλεων τῶν Ἐλευθερολακίων ἐκ τοῦ Πausανίου (Λακωνικ. Βιβλ. 121, XXI, 6-7). « Ἀριθμὸς δὲ τῶν Ἐλευθερολακίων ἐκτὼ πόλεις καὶ δέκα εἰσι, πρώτη μὲν καταβάσιν ἐξ Αἰγίων ἐπὶ θάλασσαν Γυθίον, μετὰ δὲ αὐτὴν Τευθρώνη τε καὶ Λᾶς καὶ Πύργους· ἐπὶ Ταινάρῳ δὲ Καινήπολις, Οἴτυλος τε καὶ Λευκτρα καὶ Θαλάμαι· πρὸς δὲ Ἀλαγονία τε καὶ Γερηνία· (α) τὰ δὲ ἐπέκεινα Γυθίου πρὸς θάλασσαν Ἀσωπὸς, Ἀκριαί, Βοιαί, Ζάραξ, Ἐπίδαυρος ἢ Λιμηρά, Βρασιαί, Γερώνθραι, Μαρῖος. Αὗται μὲν οὖν εἰσὶν αἱ λοιπαὶ τῶν Ἐλευθερολακίων ἀπὸ τεσσαρῶν ποτε καὶ εἴκοσι πόλεων. »

ΛΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΙΔΗΣ
(Ἑλληνοδιδάσκαλος Ἀρεσπόλεως).

(α) Ἡ Γερηνία πρότερον ἰλέγετο Ἐνόπη, καθὰ λέγει αὐτὸς ὁ Πausανίας· « Πόλιν δὲ ὀνομαζομένην ἐν τοῖς ἔκπεσιν Ἐνόπην τοῖς Ὀμήρῳ, Μεσσηνίους ὄντας, ἐς δὲ τὸ συνίδριον συντελοῦντας τὸ Ἐλευθερολακίων, καλοῦσιν ἐφ' ἡμῶν Γερηνίαν. »

Ἴδε ἀνωτέρω τὸν στίχον τοῦ Ὀμήρου, σελ. 11.

Ἐν Γερηνίᾳ ὑπάρχει ὄρος Καλάθιον λεγόμενον καὶ σπήλαιον θεᾶς Ἄξιον. Σημειωτέον δὲ ὅτι κατ' ἕλην τὴν παραλίαν ταύτην παρατηροῦνται σφραγγώδη ἄντρα· κάτωθεν δὲ τῆς Ἀρεσπόλεως ὑπάρχει σπήλαιον παρὰ τὴν παραλίαν, ἐξ οὗ ἐξάγονται πολλὰ τῆς φύσεως ἔργα σταλακτικῶν ἀπολιθώσεων.

ΠΕΡΙ ΠΥΡΟΣ ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΔΙΑΤΡΙΒΗ.

. . . une loi naturelle a toujours plus de beauté et de grandeur que toutes les conceptions de l'imagination humaine.

— (Worms de Romilly.)

Ὁ Γάλλος Κ. Worms de Romilly ἐξέδοτο ἐσχάτως ἀξιόλογον περὶ πυρὸς πονημάτιον, ἐξ οὗ ἐρανισθέντες τὰ περιεργότερα συνετάξαμεν τὴν παρούσαν σύντομον διατριβὴν χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τῆς *Πανδώρας*.

Ἀπὸ τῶν ἀπωτάτων ἔτι χρόνων τὸ πῦρ ὑπῆρξεν ἀντικείμενον μεγίστης περιεργείας· διὸ ποῦ μὲν ἐγένετο πηγὴ ὀρησκειτικῶν δεισιδαιμονιῶν, καὶ ποῦ μέτον παρασκευῶν γοητείας· ἀλλ' ἡ ἐπιστήμη ὑπερισχύσασα ἐπισηκολήθη μετὰ σπουδῆς εἰς τὴν ἐρευναν τῆς φύσεως καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτοῦ, ἐξετάσασα·

α) Ποία τίς ἡ αἰτία τοῦ πυρός;

Τὸ πῦρ γεννᾶται ἐκ τῆς διακοπῆς τῆς κινήσεως τινος τῶν σωμάτων.

Ἐκ τοιαύτης διακοπῆς πηγάζει οὐχ ἥττον καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ ἡλιακοῦ πυρὸς ἢ θερμαντικοῦ. Ὁ ἥλιος, ὡς πᾶς τις γινώσκει, ἐστὶν ἡ ἀφθονωτέρα πηγὴ τοῦ πολλαχῶς χρησιμεύοντος ἡμῖν θερμαντικοῦ· ἡ δὲ ποσότης τοῦ ἐκ τοῦ ἡλίου ἀκοντιζομένου εἶναι τοσαύτη ὅση ἀπαιτεῖται πρὸς διάλυσιν στρώματος παγετοῦ 30 μέτρων πάχους ἔχοντος καὶ περικαλύπτοντος ἅπασαν τὴν ὑδρόγειον.

Ἐκ τῆς αὐτῆς διακοπῆς τῆς κινήσεως ἀναπτύσσεται ὡσαύτως τὸ πῦρ καὶ ἐν ταῖς χημικαῖς συγκράσει ταῖς προερχομέναις ἐκ τῆς φλογώσεως ἢ καύσεως τῶν σωμάτων· οὕτω π. χ. ἔλκασμά τι χαλιβδίνον πεπυρακτωμένον καὶ τιθέμενον ἐν ὀξυγόνῳ ἐκτιθειμένῳ εἰς ζωηρότατον φῶς φλογίζεται παραχρῆμα. Ὡσαύτως καταφλέγεται τάχιστα καὶ αὐτομάτως χάρτης διαβεβρεγμένος ἐν διαλαλυμένῳ φωσφόρῳ ἅμα τεθεῖς ἐν θεικῷ ἀνθρακι.

Ἀναπτύσσεται προσέτι πῦρ σὺν τοῖς ἄλλαις ἐν ταῖς συγκράσει τοῦ βρώμιου μετὰ στυπτηρίας (aluminium), σοδείου (sodium), ὑδραργύρου· ποτασίου (potassium) καὶ ὕδατος.

Τὸ τῆς καταφλέξεως φαινόμενον τελεῖται πρὸς δε διὰ μίγματος ναφθαλαίου μετὰ μιᾶς σταγόνης θεικοῦ ἐξέως.

Διὰ δὲ τῆς συσκευῆς ἢ λυχνίας τῆς ἔρτι ἀνακαλυφθείσας ὑπὸ τοῦ Κ. Bourbouze προξενεῖται λαμπρὸν φῶς διὰ τῆς καύσεως ἀερίου καὶ ἀέρος μιγνυομένων εἰς ἐπαφῇ πρὸς πλέγμα τι (toile) πλατίνης.